

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ТА
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ (ВИПУСКОВА)**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж МНУ

імені В.О. Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

27 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ”**

освітньо-професійний ступінь	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
галузь знань	<u>08 Право</u>
спеціальність	<u>081 Право</u>

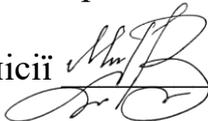
2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Луцюк Карина Віталіївна, викладач циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського»

 Карина ЛУЦЮК

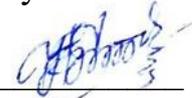
Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Владислав МИРУН

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради Олена САХАРОВА

Анотація:

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Трудове право України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 081 Право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Трудове право України» є трудові відносини, які виникають при: здійсненні найманим працівником права на працю та відпочинок; забезпеченні гарантій працевлаштування жінок, неповнолітніх, інвалідів; укладенні та розірванні трудових договорів; забезпеченні зайнятості, профорієнтації і працевлаштування; професійному відборі, професійній підготовці й підвищенні кваліфікації кадрів; укладанні і виконанні колективних договорів; нагляді і контролі за охороною праці й дотриманням трудового законодавства; розгляді трудових спорів; соціально-партнерські відносини.

Міждисциплінарні зв'язки: податкове право, цивільне право України.

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право України» є опанування здобувачами системи знань з трудового права України; акцентування уваги здобувачів на складних теоретичних та практичних проблемах трудових правовідносин; на основі конкретно-предметного матеріалу сприяння виробленню навиків аналітичного мислення у здобувачів; формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування норм трудового права.

Ключові слова: робочий час, правове регулювання, трудове право, оплата праці, відпочинок, трудові правовідносини.

Abstract

The program for studying the mandatory discipline "Labor Law of Ukraine" is compiled in accordance with the educational and professional program of preparation of bachelors of specialty 081.

The subject of studying the discipline "Labor Law of Ukraine" are labor relations that arise when: the employee of the right to work and rest; Providing guarantees of employment of women, minors, disabled; conclusion and teaching of labor contracts; ensuring employment, vocational guidance and employment; professional selection, professional training and improvement of personnel qualifications; conclusion and execution of collective agreements; supervision and control of labor protection and compliance with labor legislation; consideration of labor disputes; socio-partner relationships.

Interdisciplinary connections: tax law, civil law of Ukraine.

The purpose of teaching the educational discipline "Labor Law of Ukraine" is mastering the acquisitions of a system of knowledge in the labor law of Ukraine; accentuating attention of applicants on complex theoretical and practical problems of labor relations; on the basis of a specific substantive material to promote the development of analytical thinking skills; formation of practical skills and skills on the correct interpretation and application of labor law norms.

Key words: working time, legal regulation, labor law, remuneration, rest, labor relations.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 08 Право	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання : реферат	Спеціальність 081 Право		
Кількість годин - 90	Освітньо-професійний ступінь “фаховий молодший бакалавр”	Рік підготовки:	
		4	
Семестр:			
8			
Лекції - 10 год			
Практичні заняття- 20 год.			
Самостійна робота – 60 год.			
Форма контролю: екзамен			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.			

Мова навчання – українська.

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результати

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право України» є опанування здобувачами системи знань з трудового права України; акцентування уваги здобувачів на складних теоретичних та практичних проблемах трудових правовідносин; на основі конкретно-предметного матеріалу сприяння виробленню навиків аналітичного мислення у здобувачів; формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування норм трудового права.

Завдання вивчення дисципліни є:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Трудове право України» є поглиблене вивчення здобувачами проблем трудового права, аналіз актів трудового законодавства України, міжнародних договорів, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм здобувач повинен

знати:

– положення актів трудового законодавства України та міжнародних договорів щодо правового регулювання трудових відносин;

– основні положення правової доктрини з питань виникнення та припинення трудових правовідносин, укладення та припинення трудових договорів, правового статусу суб'єктів трудового права, підстави, зміст та види відповідальності при порушенні трудового законодавства, колективних угод, трудових угод, порядок вирішення трудових спорів;

– підходи судової практики щодо тлумачення і застосування законодавства України, що регулює трудові правовідносини;

– міжнародно-правове регулювання трудових відносин;

вміти:

– використовувати дані науки трудового права для вирішення практичних завдань;
– правильно застосовувати та тлумачити трудове законодавство, колективні договори, трудові угоди;

– орієнтуватися в міжнародно-правовому регулюванні трудових відносин;

– складати акти застосування норм права, трудові угоди, процесуальні документи у сфері захисту трудових прав.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

II. Спеціальні:

СК3. Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів національного права.

СК5. Здатність надавати консультації з типових правових питань.

СК6. Здатність аналізувати правові проблеми та приймати обґрунтовані рішення.

СК8. Здатність критично мислити в процесі системного аналізу правових явищ і фактів.

СК9. Здатність до самостійного планування та ефективного виконання своєї професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН5. Використовувати навички пошуку, оброблення та аналізу інформації у професійній діяльності.

РН6. Здійснювати професійну діяльність самостійно та в команді.

РН9. Використовувати у професійній діяльності знання засад та інститутів галузей права національної правової системи.

РН11. Аналізувати явища та процеси у правничій сфері на основі застосування теоретичних знань і прикладних навичок у професійній діяльності.

РН12. Проводити первинний аналіз та класифікацію документації, володіти основами діловодства та працювати з документами правового характеру.

РН14. Планувати та ефективно виконувати поставлені завдання у професійній діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права

Тема 2. Джерела трудового права

Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір

Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальна характеристика трудового права

Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права

Право на працю – одне з фундаментальних прав людини: поняття і зміст. Поняття «праця», ознаки найманої праці. Міжнародні стандарти права на працю. Державні гарантії трудових прав за законодавством України.

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Конституція України – фундаментальна основа трудового законодавства. Трудове законодавство України та норми міжнародного права. Проект Трудового кодексу України. Підзаконні нормативно-правові та локальні акти як джерела трудового права.

Кредит 2. Міжнародно-правове регулювання праці

Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Поняття та розвиток міжнародно-правового регулювання праці. Поняття міжнародного трудового права. Всесвітні (універсальні) міжнародні стандарти праці: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Європейські міжнародні стандарти праці: Європейська соціальна хартія, Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. Двосторонні міждержавні угоди щодо регулювання відносин у галузі праці й соціальної сфери.

Міжнародна організація праці: історія створення, повноваження, члени. Основні завдання діяльності МОП. Організаційна структура МОП. Конвенції, рекомендації МОП.

Трудові правовідносини: поняття, ознаки та загальна характеристика трудових правовідносин. Сторони і зміст трудових правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правосуб'єктність та її особливості. Роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин. Основні права та обов'язки роботодавця. Роботодавець-фізична особа як сторона трудового договору.

Кредит 3. Індивідуальні трудові відносини

Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір

Поняття зайнятості, категорії зайнятого населення і основні державні гарантії у сфері зайнятості. Безробітні громадяни: поняття, порядок реєстрації, правовий статус. Особи, які не можуть бути визнані безробітними. Підходяща робота та критерії її підбору. Державна служба зайнятості та її повноваження. Правові питання працевлаштування державною службою зайнятості. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Принципи та суб'єкти страхування. Страховий стаж. Допомога по безробіттю та визначення її розміру. Особливості працевлаштування за допомогою посередницьких організацій.

Трудовий договір: поняття, види та значення. Контракт як форма трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору, його істотні умови. Гарантії прав і обмеження прав особи при укладенні трудового договору. Прийняття на роботу і оформлення трудового договору. Трудові книжки: порядок ведення, зберігання та видачі при звільненні. Зміна умов трудового договору. Поняття переведення на іншу роботу. Переміщення на інше робоче місце. Відсторонення працівника від роботи. Поняття «припинення трудових правовідносин» й «розірвання трудового договору». Підстави припинення трудових правовідносин, їх класифікація. Припинення трудових правовідносин за взаємною згодою сторін. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Загальні та спеціальні юридичні гарантії працівникам, що звільняються з ініціативи роботодавця. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Попередня згода профспілкового органу на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору. Припинення трудових правовідносин у зв'язку з порушенням правил прийняття на роботу. Порядок оформлення звільнення. Строки розрахунку зі звільненим працівником. Вихідна допомога.

Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників

Поняття робочого часу і сучасні проблеми гарантій у сфері робочого часу. Види робочого часу та його нормування. Режим робочого часу та його види. Характеристика робочого часу нормальної тривалості, скороченого та неповного. Надурочна робота та ненормований робочий час. Облік робочого часу: поняття та види.

Поняття та види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні. Відпустки, їх види та порядок надання. Щорічні відпустки працівників та їх види. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки. Соціальні відпустки. Відпустка без збереження заробітної плати.

Право працівника на оплату праці та його захист. Соціально-економічні аспекти оплати праці та її реформа в Україні. Поняття оплати праці та її структура. Основна заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Функції заробітної плати: відтворювальна, стимулююча, соціальна. Державне та договірне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата: поняття і значення. Порядок встановлення і застосування різних форм матеріального стимулювання праці. Погодинна система оплати,

її різновиди. Відрядна система, її різновиди. Поняття та значення тарифної системи. Основні елементи тарифної системи: тарифна ставка, тарифна сітка, тарифний розряд, тарифно-кваліфікаційний довідник. Поняття гарантійних, компенсаційних виплат та доплат. Відповідальність за порушення законодавства про оплату праці.

Професійне навчання працівників. Організація професійного навчання працівників. Форми професійного навчання працівників. Навчальні плани і програми професійного навчання працівників. Кадрове забезпечення професійного навчання працівників безпосередньо у роботодавця. Оплата праці осіб, які здійснюють професійне навчання працівників. Атестація працівників. Категорії працівників, які не підлягають атестації. Результати атестації. Організація підтвердження результатів неформального професійного навчання працівників.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5
II СЕМЕСТР				
Кредит 1. Загальна характеристика трудового права				
Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права	15	2	4	9
Тема 2. Джерела трудового права	15	2	4	9
Усього:	30	4	8	18
Кредит 2. Міжнародно-правове регулювання праці				
Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	30	2	4	24
Усього:	30	2	4	24
Кредит 3. Індивідуальні трудові відносини				
Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір	15	2	4	9
Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників	15	2	4	9
Усього:	30	4	8	18
Усього годин за курс:	90	10	20	60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальна характеристика трудового права		
1.	Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права	2
2.	Тема 2. Джерела трудового права	2
Кредит 2. Міжнародно-правове регулювання праці		
3.	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	2
Кредит 3. Індивідуальні трудові відносини		
4.	Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір	2
5.	Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників	2
Усього		10

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальна характеристика трудового права		
1.	Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права	4
2.	Тема 2. Джерела трудового права	4
Кредит 2. Міжнародно-правове регулювання праці		
3.	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	4
Кредит 3. Індивідуальні трудові відносини		
4.	Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір	4
5.	Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників	4
Усього		20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальна характеристика трудового права		
1.	Тема 1. Право людини на працю і державні гарантії його забезпечення. Предмет, метод, принципи і система трудового права	9
2.	Тема 2. Джерела трудового права	9
Кредит 2. Міжнародно-правове регулювання праці		
3.	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	24
Кредит 3. Індивідуальні трудові відносини		
4.	Тема 4. Забезпечення зайнятості та працевлаштування. Трудовий договір	9
5.	Тема 5. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Професійний розвиток працівників	9
Усього		60

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Підготовка індивідуального науково-дослідного завдання:

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

1) Завдання друкується на одній стороні білого паперу формату А4 14-тим шрифтом з полуторним інтервалом. Поля при друкуванні тексту: ліве – 3 мм, праве - 1 мм, верхнє та нижнє - 20 мм.

2) Структура індивідуального завдання:

- титульна сторінка;
- зміст;
- основна частина;
- список використаних джерел;
- додатки (за наявності).

3) За змістом індивідуальне завдання має складатися з трьох розділів.

4) Обсяг індивідуального завдання не повинен перевищувати 30 сторінок (не враховуючи додатків).

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за якісно виконане індивідуальне науково-дослідне завдання складає 20 балів.

За структурними складовими індивідуального завдання бали розподіляються таким чином:

теоретична частина – 3 бали (по одному балу за кожну складову теоретичної частини);

аналітична частина – 8 балів, з них:

○ методика з розвитку та сучасного стану – 2 бали;

обґрунтованість висновків – 3 бали;

оформлення з дотриманням вимог, що висуваються, та логічність викладення матеріалу – 2 бали;

захист індивідуального завдання – 2 бали.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних завдань, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно. Знання студента є глибокими, міцними, системними. Студент вміє аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі, має тверді методичні навички для якісного проведення заняття із загальновійськової підготовки.

Студенту виставляється дуже добре. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, робити висновки, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, має достатні методичні навички для якісного проведення заняття із загальновійськової підготовки.

Студенту виставляється добре. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, робити висновки, виправляти допущені помилки. Має певні методичні навички, що не потребують контролю викладача під час проведення заняття.

Студенту виставляється достатньо. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, виконує завдання за зразком.

Студенту виставляється мінімальний задовільно. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно, має початкові уявлення про предмет, недостатньо тверді методичні навички, що потребує контролю з боку викладача під час проведення заняття.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота					КР	Накопичувальні бали/ Сума
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	25	300
50	50	100	50	25		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби дігностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

11. Методи навчання

Дисципліна передбачає використання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання (дебати, мозковий штурм, лекції з використанням інтерактиву, методи оцінювання і самооцінювання, планування та інші).

З-поміж традиційних методів використовуються:

1). Пояснювально-ілюстративний метод – студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури в "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. Застосовується для передачі великого масиву інформації.

2). Метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, викладач, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб рішення поставленого завдання.

3). Частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється викладачем або самими студентами на основі роботи над програмами і навчальними посібниками. Найчастіше застосовується на семінарах.

4). Дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й вимірювання й виконують інші дії пошукового характеру. Ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільше повно.

Серед активних методів використовуються такі:

1). Практичні справи, у процесі виконання яких студенти моделюють свої дії у різних навчальних і виховних ситуаціях майбутньої професійної діяльності;

2). Аналіз конкретних ситуацій як індивідуально, так і в малих навчальних групах (6-8 осіб), у ході розбору яких студенти не тільки вчаться формулювати проблеми й ухвалювати рішення щодо них, але й виробляють ряд важливих навичок в області міжособистісної комунікації, групової роботи й лідерства;

3). Робота в малих навчальних групах, у ході якої студенти виконують практичні справи, розбирають конкретні ситуації, готують групові проекти й беруть участь у ділових іграх; така робота допомагає студентам освоювати рольову поведінку, учитися ефективному спілкуванню й обміну досвідом, виробляти лідерські якості.

Крім того вивчення курсу базується на використанні комунікативних методів, що охоплюють методи й процедури контакту студента з безпосереднім джерелом знань (викладачем методики, вчителем етики, керівником педпрактики та ін.).

Комунікативні методи поділяються на пасивні й активні: у перших провідна роль належить викладачеві методики, вчителю етики (студент лише фіксує зміст лекції, протоколює дії вчителя й учнів тощо); в активних методах ініціатива належить студентові, який активно контактує з викладачем методики, вчителем етики (активні методи поділяються на групові (мозковий штурм, круглий стіл, ділові ігри) та індивідуальні методи (інтерв'ювання, вільний діалог, експертні ігри)).

Активно використовуються текстологічні методи, що включають методи набуття знань із фахових документів (навчальних планів і програм, методичних листів МОН України тощо) і фахової літератури (монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, науково-методичних статей тощо).

12. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст.44; № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст.68; № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.142; № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст.143; № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст.532. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права // Вісник Конституційного суду України. – 2006. – № 4. – С. 72–80.
3. Загальна декларація прав людини : прийнята Резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // Документи ООН A/RES/217A: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-ге вид. – К., 1992.
4. Про рівну винагороду чоловіків і жінок за працю рівної цінності: Конвенція МОП № 100, 1951 р. (ратифікована 9 червня 1956 р.).
5. Про примусову чи обов'язкову працю: Конвенція МОП № 29, 1930 р. (ратифікована 9 червня 1956 р.).
6. Про щорічні оплачувані відпустки: Конвенція МОП № 52, 1936 р. (ратифікована 11 серпня 1956 р.).
7. Про охорону заробітної плати: Конвенція МОП № 95, 1949 р. (ратифікована 30 червня 1961 р.).
8. Про політику в галузі зайнятості: Конвенція МОП № 122, 1964р. (ратифікована 29 травня 1968 р.).
9. Про мінімальний вік допуску на підземні роботи в шахтах і рудниках: Конвенція МОП № 123, 1965 р. (ратифікована 4 лютого 1970 р.).

10. Про мінімальний вік для прийняття на роботу: Конвенція МОП, 1973 р. (ратифікована 7 березня 1979 р.).
11. Про сприяння колективним переговорам: Конвенція МОП № 154, 1981р. (ратифікована 4 лютого 1994 р.).
12. Про припинення трудових відносин з ініціативи підприємства: Конвенція МОП № 158, 1982 р. (ратифікована 4 лютого 1994 р.).
13. Про безробіття: Конвенція МОП № 2, 1919 р. (ратифікована 4 лютого 1994 р.).
14. Про скасування примусової праці: Конвенція МОП № 105, 1957 р. (ратифікована 5 жовтня 2000 р.).
15. Про оплачувані відпустки: Конвенція МОП № 132, 1970 р. (переглянута у 1990 р.) (ратифікована 29 травня 2001 р.).
16. Про встановлення мінімальної заробітної плати: Конвенція МОП № 131, 1970 р. (ратифікована 01 березня 2006 р.).
17. Про служби гігієни праці: Конвенція МОП № 161, 1985 р. (ратифікована 17 червня 2010 р.).
18. Про безпеку і гігієну праці у виробничій сфері: Конвенція МОП № 155, 1981 р. (ратифікована 04 січня 2012 р.).
19. Кодекс законів про працю України : кодекс затверджений Законом № 322–VIII від 10.12.71 // ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375 в редакції від 25.07.2018 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
20. Проект Трудового кодексу України (реєстраційний № 1658, текст законопроекту від 24 липня 2017 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
21. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 № 504/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4. – Із змінами і доповненнями станом на 25.07.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
22. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10. 2000 № 2017–III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – ст. 409. – Із змінами і доповненнями станом на 10.06.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
23. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889–VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43 – Із змінами і доповненнями станом на 28.08.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 № 1533–III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 22. – ст. 171. – Із змінами і доповненнями станом на 31.08.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
25. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067–VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – ст. 243. – Із змінами і доповненнями станом на 31.08.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
26. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.1993 № 3356– XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361. – Із змінами і доповненнями станом на 01.01.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
27. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121. – Із змінами і доповненнями станом на 01.01.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
28. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22.06.2012 № 5026–VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 22,

- ст.216. – Із змінами і доповненнями станом на 02.11.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
29. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 875–XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 21. – ст. 252. – Із змінами і доповненнями станом на 20.01.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
30. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – ст. 668. – Із змінами і доповненнями станом на 20.01.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
31. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03.03.1998 № 137/98–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – ст.227. – Із змінами і доповненнями станом на 07.11.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
32. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 № 4312–VI // ВВР, 2013, № 24, ст.243. – Із змінами і доповненнями станом на 01.01.2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
33. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 № 1045–XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – ст.397. – Із змінами і доповненнями станом на 01.01.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
34. Про затвердження типових правил внутрішнього трудового розпорядку для робітників і службовців підприємств, установ, організацій : Постанова Держкомпраці СРСР від 20.07.1984 р. // Бюлетень Держкомпраці СРСР. – 1984. – № 11.
35. Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 р. № 55. – Із змінами і доповненнями станом на 19.11.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
36. Про порядок повідомлення Державній фіскальній службі та її територіальним органам про прийняття працівника на роботу : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 413. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kadrovik01.com.ua>.
37. Про трудові книжки працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1993 р. № 301. – Із змінами і доповненнями станом на 24.08.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
38. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 245. – Із змінами і доповненнями станом на 11.03.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
39. Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях і Типової форми договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2018 № 20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
40. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 грудня 1992 р. № 14. – Із змінами і доповненнями станом на 03.12.1997. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

41. Про практику розгляду судами трудових спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. – Із змінами і доповненнями станом на 25.05.1998. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
42. Про затвердження положення про трудовий арбітраж : Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року № 135. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.
43. Про затвердження положення про примирну комісію : Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року № 130. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nspp.gov.ua>.
44. Про затвердження положення про посередника : Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року № 133. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.
45. Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників : Наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993 № 58. – Із змінами і доповненнями станом на 27.07.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
46. Методичні рекомендації щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 04.10.2006 № 359. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.
47. Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 01.09.1992 № 41. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.
48. Методичні рекомендації щодо оплати праці працівників малих підприємств, схвалені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 13.08.2004 № 186. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.
49. Про порядок оплати тимчасового заступництва : Роз'яснення Держкомпраці СРСР та ВЦРПС від 29.12.1965 № 30/39. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.

Монографії, підручники, посібники та інша література:

50. Арсентьєва О. С. Правове регулювання соціального партнерства на етапі реформування трудового права України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / О. С. Арсентьєва. – Луганськ, 2010. – 20 с.
51. Венедіктов С. В. Правове регулювання трудових відносин: вітчизняний та зарубіжний досвід : [навч. посіб.] / С. В. Венедіктов. – К. : Алерта, 2012. – 367 с.
52. Гетьманцева Н. Д. Трудове право України (Загальна частина) : [навч. посіб.] / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2013. – 311 с.
53. Гошовський В. С. Особливості правового регулювання трудової діяльності депутатів Верховної Ради України : [монографія] / В. С. Гошовський. – К. : 2011. – 208 с.
54. Гришак С. В. Право трудових спорів : [навч. посіб.] / С. В. Гришак, О. С. Заржицький, Р. С. Кірін. – Д. : НГУ, 2011. – 167 с.
55. Дергачов В. С. Науково-практичні засади захисту інформації з обмеженим доступом у трудових правовідносинах: [монографія] / В. С. Дергачов. – Х.: ХНАДУ, 2011. – 160 с.
56. Іншин М. І. Правове регулювання службово-трудової діяльності державних службовців як особливої категорії зайнятого населення України : [навч. посіб.] / М. І. Іншин. – Х. : ФІНН, 2010. – 672 с.
57. Іншин М. І. Трудове право України : [підручник] / М. І. Іншин, В. І. Щербина. – Х. : Діса плюс, 2014. – 499 с.

58. Костюк В. Л. Правосуб'єктність у трудовому праві: проблеми теорії та практики : [монографія] / В. Л. Костюк. – К. : Видавець Карпенко В. М., 2012. – 464 с.
59. Косьмій Л.Р. Термінологічний словник з Трудового права України : навчально-методичне видання довідкового характеру / Л.Р. Косьмій. – ІваноФранківськ : Симфонія форте, 2012. – 148 с.
60. Кузьменко Г. Гуманістичні основи державно-правового регулювання охорони праці на прикладі Великобританії та Сполучених Штатів України // Г. Кузьменко // Юридична Україна. – № 11. – С. 86-89.
61. Лавріненко О. В. Механізм правового регулювання відносин із добору кадрів: проблеми становлення трудового законодавства України та шляхи вдосконалення його понятійного апарату : [монографія] / О. В. Лавріненко. – Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. – 166 с.
62. Лавріненко О. В. Принцип єдності й диференціації правового регулювання соціально-трудових відносин у системі галузевих принципів трудового права України : [монографія] / О. В. Лавріненко. – Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. – 358 с.
63. Лукаш С. С. Співвідношення централізованого і локального регулювання трудових відносин в умовах ринкової економіки : [монографія] / С. С. Лукаш. – Х. : ФІНН, 2010. – 366 с.
64. Менджул М. В., Танчинець С. В. Значення міжнародного трудового права та трудової юстиції у системі захисту прав працівників : матеріали VI Міжнародн. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів [«Закарпатські правові читання»], (м. Ужгород, 25 – 27 квітня 2014 р.) / М-во освіти і науки України, УжНУ. – Ужгород, 2014. – Т. 2. – С. 422 – 426.
65. Мірошниченко О. А. Трудове право України : [навч. посіб.] / О. А. Мірошниченко. – К.: [Дорадо-Друк], 2010. – 242 с.
66. Мокрицька Н. Особливості реалізації права на працю особами, які перебувають під вартою // Н. Мокрицька // Юридична Україна. – № 12. – С. 55-59.
67. Павлів-Самоїл Н. П. Трудове право (поняття, схеми, таблиці) : [навч. посіб.] / Н. П. Павлів-Самоїл, В. М. Адам, А. І. Годяк ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л.: ЛьвДУВС, 2013. – 171 с.
68. Пилипенко П. Про право зайнятості, або нові контури трудового права / П. Пилипенко // Право України. – 2014. – № 6. – С.197-207.
69. Прилипка С., Ярошенко О. Право на працю в системі прав людини / С. Прилипка, О. Ярошенко // Право України. – 2014. – № 6. – С.102-110.
70. Процевський О. Чи є майбутнє у галузі трудового права? / О. Процевський // Право України. – 2014. – № 12. – С.119-130.
71. Процевський О. Чи справді держава не гарантує громадянам право на працю? / О. Процевський // Право України. – 2014. – № 1. – С.249-257.
72. Рим О. М. Запобігання конкуренції у трудових правовідносинах : [монографія] / О. Рим. – Т. : Терно-граф, 2011. – 160 с.
73. Рудницька О. П. Правове регулювання гарантійних виплат у трудовому праві : [монографія] / О. П. Рудницька. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 176 с.
74. Ситницька О. А. Юридичні гарантії права на працю та права на відпочинок за трудовим законодавством України : [монографія] / О. А. Ситницька. – Хмельницький : [Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права], 2010. – 167 с.
75. Слюсар А. М. Правовий статус суб'єктів трудового права України: теоретико-правовий аспект : [монографія] / А. М. Слюсар. – Х. : ФІНН, 2011. – 335 с.
76. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення : [навч. вид.] / Б. І. Сташків. – Чернігів : 2011. – 100 с.

77. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.
78. Трудове право та проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави, м. Харків, 24–25 вересня 2010 р. : матеріали наук.-практ. конф. / Укр. асоц. фахівців труд. права, Харк. екон.-прав. ун-т ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. С. Венедіктова. – Х. : 2010. – 292 с.
79. Трудове право України : академ. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – 5-те вид., переробл. та допов. – К. : Ін Юре, 2014. – 548 с.
80. Трудове право України [Текст]: навч. посіб. / О.І. Кисельова, Т.А. Кобзєва. - Суми: СумДУ, 2017. - 309 с.
81. Трудове право України : підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко [та ін.]. – 5-те вид., допов. – Харків : Право, 2014. – 757с.
82. Трудове право України : слов.-довід. термінів і понять / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [уклад.: Якушев І. М., Старчук О. В. ; за заг. ред. І. М. Якушева]. – Луцьк : Захарчук В. М., 2013. – 279 с.
83. Трудове право України в схемах і таблицях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, О. Є. Костюченко, Д. С. Підкопай. – Х. : ФІНН, 2010. – 557 с.
84. Трудове право України. Практикум : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [П. Д. Пилипенко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Київ : Ін Юре, 2014. – 349 с.
85. Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 25 листоп. 2011 р. / Харк. нац. ун-т внутр. справ ; [за заг. ред. К. Ю. Мельника]. – Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 367 с.
86. Харчук Р. С. Розвиток форм захисту трудових прав працівників за умов формування ринкових відносин в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Р. С. Харчук. – Луганськ, 2011. – 20 с.
87. Хуторян Н. Підстави та умови матеріальної відповідальності у трудовому праві / Н. Хуторян // Право України. – 2014. – № 5. – С.126-132.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/> - Інституційний репозитарій МНУ імені В.О. Сухомлинського.
2. <http://www.niklib.com/> - Центральна міська бібліотека імені М.Л. Кропивницького.
3. <http://rada.gov.ua> – інформаційний сервер Верховної Ради України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
5. <http://www.president.gov.ua> – Веб-сайт Офіційного інтернетпредставництва Президента України
6. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
7. <http://www.dcz.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби зайнятості України